

Sygn. akt IV U 2618/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Radaszkiewicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Irena Prokopczuk

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy R. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę wcześniejszą

na skutek odwołania R. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 25 listopada 2015 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje R. S. prawo do emerytury od dnia 6 października 2015 r. zaliczając wnioskodawcy następujące okresy pracy w szczególnych warunkach:

- od 1 listopada 1972 r. do 14 grudnia 1978 r. w (...) -Usługowej Spółdzielni Pracy,

- od 16 stycznia 1981 r. do 28 lutego 1995 r. w Rejonowym Zakładzie Usług Służb Mundurowych w O..

SSO Dorota Radaszkiewicz

Sygn. akt: IV U 2618/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 25.11.2015 roku, znak: (...), odmówił R. S. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył R. S. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. W uzasadnieniu podniósł, że domaga się uznania jego pracy w warunkach szczególnych. Przedłożył zaświadczenie z Archiwum Wojskowego w T..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podnosząc w uzasadnieniu, iż ubezpieczonym urodzonym po 31.12.1948 roku przysługuje emerytura w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1.01.1999 roku, udowodnili 25-letni okres składkowy i nieskładkowy i co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca natomiast nie udowodnił wskazanego 15-letniego okresu. Organ emerytalny podniósł, że do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) -Usługowej Spółdzielni Pracy w O. oraz w Rejonowym Zakładzie Usługowym Służby Mundurowej w O., bowiem wystawione na tą okoliczność świadectwa pracy dotknięte są brakami formalnymi. Wobec powyższego ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do wnioskowanego świadczenia.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

Dnia 6.10.2015 roku skarżący R. S., ur. (...), posiadający prawo do świadczenia przedemerytalnego, złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku dołączył dokumentację pracowniczą, w tym:

1. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 13.11.2001 roku wystawione przez (...) -Usługową Spółdzielnię Pracy w O. stwierdzające, że ubezpieczony w okresie od 1.09.1970 roku do 15.02.1981 roku stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę szewca w zakładach szewskich wymienioną w wykaz A, dział VII, poz. 14 pkt. 2 i 3 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku (...) z 30.06.1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy;
2. zaświadczenie z 11.06.2001 roku wystawione przez Rejonowy Zakład Usługowy Służby Mundurowej w O., według którego w okresie od 16.02.1981 roku do 31.12.1988 roku wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach uciążliwych przy klejeniu obuwia klejem o nazwie: butapren na stanowisku szewca (podstawa prawna Dz. U. nr 8 z 1983 roku, poz. 43 – wykaz A, dział VII, pkt. 14).

Biorąc powyższe za podstawę organ rentowy decyzją z 25.11.2015 roku, zaskarżoną w niniejszej sprawie, odmówił skarżącemu prawa do wnioskowanego świadczenia. W uzasadnieniu wskazał, że wskazane wyżej świadectwa nie zostały wydane według stosownego wzoru bowiem nie określają rodzaju wykonywanej pracy zgodnie z rozporządzeniem z 7.02.1983 roku i zarządzeniem resortowym.

Wnioskodawca osiągnął wiek 60-ciu lat, udokumentował co najmniej 25 lat stażu pracy tj. 28 lat i 4 miesiące, i przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: plik I-II akt ZUS (...))

Wnioskodawca R. S. w okresie od 1.09.1970 roku do 15.02.1981 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) -Usługowej Spółdzielni Pracy w O. na stanowisku szewca. W tym czasie w okresie od 1.09.1970 roku przez 24 miesiące tj. do 30.10.1972 roku, odbywał naukę zawodu w zawodzie szewskim o specjalności: wyrób i naprawa (umowa szkolenia ucznia w aktach osobowych na k. 44 akt sprawy). W związku z zakończeniem nauki zawodu zarząd spółdzielni z dniem 1.11.1972 roku przeniósł odwołującego na pracownika fizycznego – szewca w Zakładzie nr. 3. Z dniem 15.12.1978 roku Wojewódzka Usługowa Spółdzielnia Pracy zatrudniła skarżącego w zakładzie usługowym szewskim nr(...) w O. na stanowisku: kierownika zakładu (pismo i umowa o pracę w aktach osobowych na k. 44 akt sprawy).

Nadto skarżący w okresie od 16.02.1981 roku do 31.05.2001 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Rejonowym Zakładzie Usługowym Służby Mundurowej w O. na stanowiskach: szewca i od 1.03.1995 roku - palacza kotłowni wysokoprężnej - dozorca. Jako szewc naprawiał buty, kleił je klejem butaprenem, wykonywał dezynfekcję obuwia wojskowego. Dzienna norma naprawy obuwia wynosiła 8 par. Używał do tego także rozpuszczalników czy formaliny. Pracował wówczas w stroju ochronnym i masce. Pracę tę wykonywał w pełnym wymiarze. Do jego

obowiązków jako palacza należało także sprzątanie, a zimą odśnieżanie. W nocy również pilnował obiektu. W okresie letnim na weekend wygaszano kotły.

Biegły sądowy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w opinii z 16.01.2017 roku wskazał, że praca skarżącego na stanowiskach: uczeń w zawodzie szewca, kierownik zakładu usługowego i palacz-dozorca nie mieści się w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 roku, i nie spełnia kryteriów pracy w warunkach szczególnych. Warunki te spełniała praca wnioskodawcy jako szewca.

Wobec zastrzeżeń organu rentowego do powyższej opinii Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu BHP.

Biegły w kolejnej opinii z 9.04.2017 roku podtrzymał swoją poprzednią opinię wskazując, że przy ocenie pracy w warunkach szczególnych decydujące znaczenie ma charakter wykonywanej pracy, a nie nazwa zajmowanego stanowiska czy resort, w jakim była wykonywana.

(dowód: akta osobowe skarżącego k. 14 i 44 akt sprawy; zeznania świadków: Z. Ś. i A. K. e-protokoły z 24.11.2016 roku i 22.12.2016 roku oraz wnioskodawcy e-protokół z 22.12.2016 roku; opinie biegłego k. 66-83 i 104-107 akt sprawy)

Na rozprawie w dniu 11.05.2017 roku wnioskodawca złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w Otwartym Funduszu Emerytalnym na dochody budżetu państwa (e-protokół z 11.05.2017 roku).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015, 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 tj. 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1.01.1999 roku osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn tj. 15 lat oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tj. 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 ustawy).

Dla celów ustalenia powyższych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym wyżej mowa, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 2 i 4 ustawy). Przepisami dotychczasowymi określającymi wiek emerytalny pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom tym przysługuje prawo do emerytury, są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 83, nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz wydanych na jego podstawie innych aktów prawnych.

W myśl § 4 wskazanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach,

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia).

Bezsporny w sprawie był fakt, że wnioskodawca osiągnął wiek 60-ciu lat, na dzień 1.01.1999 roku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (28 lat i 4 miesiące), wprawdzie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ale złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych tam środków na dochody budżetu państwa (e-protokół z 11.05.2017 roku).

Sporna pozostaje natomiast okoliczność czy praca skarżącego na rzecz wskazanych wyżej pracodawców była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu cytowanych przepisów.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd ustalił, że R. S. w okresie od 1.09.1970 roku do 15.02.1981 roku był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) -Usługowej Spółdzielni Pracy w O.. W tym czasie był:

- od 1.09.1970 roku do 31.10.1972 roku – uczniem praktycznej nauki zawodu;
- od 1.11.1972 roku do 14.12.1978 roku – szewcem;
- od 15.12.1978 roku do 15.02.1981 roku – kierownikiem zakładu szewskiego.

Następnie w okresie od 16.02.1981 roku do 31.05.2001 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Rejonowym Zakładzie Usługowym Służby Mundurowej w O., w tym jako:

- od 16.02.1981 roku do 28.02.1995 roku – szewc;
- od 1.03.1955 roku – palacz – dozorca.

Powołany na okoliczność ustalenia charakteru pracy skarżącego w spornych okresach biegły sądowy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w opinii z 16.01.2017 roku, podtrzymanej w opinii uzupełniającej z 9.04.2017 roku, wskazał, że praca skarżącego na stanowiskach: uczeń w zawodzie szewca, kierownik zakładu usługowego i palacz-dozorca nie mieściła się w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 83, nr 8, poz. 43 ze zm.), a tym samym nie spełniała kryteriów pracy w warunkach szczególnych. Warunki te spełniała natomiast zdaniem biegłego praca wnioskodawcy na rzecz wskazanych pracodawców na stanowisku szewca.

Zdaniem Sądu opinie biegłego są jasne, logiczne, pełne i zasługują na uwzględnienie. Zostały sformułowane po przeanalizowaniu dokumentacji znajdującej się w aktach rentowych i aktach sprawy, w tym akt osobowych zatrudniających skarżącego pracodawców, oraz zeznań świadków i samego wnioskodawcy. Biegły sporządzający wskazane opinie dokonał bardzo starannej analizy tej dokumentacji, a wydane orzeczenia uzasadnił. Zważywszy na charakter świadczonej przez skarżącego pracy i jej przebieg, brak jest podstaw do kwestionowania zasadności powyższych opinii. Zostały one opracowane przez specjalistę z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, który posiada odpowiednie przygotowanie i doświadczenie zawodowe. W ocenie Sądu mógł on obiektywnie ocenić rodzaj i charakter wykonywanej przez skarżącego w tych okresach pracy.

Sąd nie uwzględnił zastrzeżeń organu rentowego do opinii uzupełniającej biegłego, w szczególności w zakresie w jakim dotyczyły wskazania, że „nie można zgodzić się z opinią biegłego, który uznaje - niezależnie od ustaleń właściwego ministra i centralnego związku spółdzielczego zawartych w zarządzeniach resortowych, że należy zaliczyć okres

pracy na stanowisku szewca, mimo, że takie stanowisko nie zostało wymienione w żadnym z przywołanych wyżej zarządzeń”. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem powszechnie, że przy ustalaniu prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych nazwa zajmowanego stanowiska nie ma znaczenia, tylko rodzaj powierzonej pracy i rzeczywiście wykonywanych zadań (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 21.03.2013 roku, III AUa 1613/12). Uzyskanie wskazanego świadczenia jest bowiem uzależnione od spełnienia między innymi warunku związanego z rodzajem pracy, a mianowicie chodzi w tym wypadku o szczególne warunki pracy, w jakich jest ona świadczona lub szczególny jej charakter, narażający pracownika na szybsze zrealizowanie się ryzyka emerytalnego z powodu wcześniejszej niż powszechnie utraty sprawności psychofizycznej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13.10.2015 roku, III AUa 1834/14).

Warto w tym miejscu podkreślić, że najnowsze orzecznictwo w tym zakresie wskazuje, że obniżenie wieku emerytalnego niektórym grupom zawodowym uzasadnia się narażeniem tych osób na szybsze niż przeciętne zrealizowanie się emerytalnego ryzyka z powodu wystąpienia w ich zawodach czynników negatywnych (najczęściej szkodliwych dla zdrowia lub obniżających sprawności psychofizyczne), które doprowadzają do wcześniejszej niż powszechnie utraty sił do wykonywania dotychczasowej pracy. Stąd też prawo do emerytury w wieku niższym nie jest tu przywilejem, lecz co do zasady wynika ze szczególnych właściwości wykonywanej pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 23.02.2016 roku, III AUa 986/15).

Ponad wszelką wątpliwość Sąd ustalił zatem, iż wnioskodawca we wskazanych wyżej okresach jako szewc wykonywał prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego, o których mowa w wykazie A, dziale VII, poz. 14, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Powyższe okresy pracy odwołującego w łącznym wymiarze: 20 lat, 1 miesiąc i 26 dni, stanowią razem wymagany okres zatrudnienia co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach uprawniający do przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury na podstawie art. 32 w związku z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 83, nr 8, poz. 43) - od dnia 6.10.2015 roku tj. od dnia złożenia wniosku o świadczenie.

W tym stanie rzeczy Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 orzekł jak w wyroku.

/-/ SSO Dorota Radaszkiewicz